

CULTURAL TOURISM MANAGEMENT: A CASE STUDY OF NAKHON NAYOK PROVINCE

Nanthawadee Deeprom¹, Saranya Lertputthaluk^{1*}

¹Graduate School of Commerce, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand

ABSTRACT

This research has 4 objectives as 1) to study policy promotion for cultural tourism in Nakhon Nayok Province. 2) To study the management of cultural tourism in Nakhon Nayok Province. 3) To study the factors affecting the need for a repeat trip to Nakhon Nayok province of Thai and foreign tourists and 4) to study the process of cultural tourism development suitable for communities in Nakhon Nayok Province. Using a qualitative research methodology that consisted of in-depth interviews. The study found that the policy promotion for cultural tourism in Nakhon Nayok Province can be done as follows 1) Promoting outstanding cultural identity in each community 2) Development of cultural tourism in the community as a hub to connect with other communities in the neighboring area. 3) Promote the extension of cultural tourism for the new generation. Management of cultural tourism in Nakhon Nayok province arising from community participation. Factors that affecting the need for a repeat trip to Nakhon Nayok province of Thai and foreign tourists including 1) human resource development. 2) Development of activities for cultural tourism 3) Economic management natural resources, environment and culture of the community. The process of developing cultural tourism suitable for communities in Nakhon Nayok province is as follows 1) Finding the strengths of cultural tourism sites in the community. 2) Continuous research and development of cultural tourism. 3) The participation of people in the community with the development of cultural tourism.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 30 September 2020

Accepted 8 April 2021

Available online
15 December 2021

Keyword:

Management (การบริหารจัดการ),
Cultural tourism (การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม),
Nakhon Nayok Province (จังหวัดนครนายก)

Corresponding author: sarunya@mbabuu@gmail.com

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษา จังหวัดนครนายก

นันทวดี ดีพร้อม¹, ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์^{1*}

¹Graduate School of Commerce, Burapha University, Chonburi 20131, Thailand

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก 2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายกของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ และ 4) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายกสามารถทำได้ดังนี้ 1) การส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละชุมชน 2) การพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงให้กับชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน 3) การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายกที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายก ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) การพัฒนากิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) การบริหารเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน ดังนั้น กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก ทำได้ดังนี้ 1) การหาจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน 2) การค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 3) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทนำ

ปัจจุบัน วิกฤตการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ในภาวะหยุดชะงักมาหลายเดือน ส่งผลให้ทุกประเทศและองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ต่างก็หามาตรการเพื่อรองรับการถดถอยของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ถึงแม้องค์การการท่องเที่ยวโลกจะคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.4 พันล้านคน ในปีพ.ศ. 2563 แล้ว เพิ่มขึ้นเป็น 2,000 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 ก็ตาม

(The World Tourism Organization[UNWTO], 2018) แต่เนื่องด้วยสถานการณ์วิกฤติในปัจจุบันที่ยังไม่สามารถคิดค้นวัคซีนป้องกัน COVID-19 ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันจากองค์การอนามัยโลกได้เก็บรวบรวมไว้เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2563 พบว่ามีผู้ติดเชื้อทั่วโลกกว่า 39.3 ล้านคน เสียชีวิตกว่า 1.1 ล้านคน และสามารถรักษาหายแล้ว 27 ล้านคน ในส่วนของประเทศไทยนั้นปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อทั้งหมด 3,669 คน เสียชีวิต 59 คน และสามารถรักษาหายแล้ว 3,467 คน (WHO, 2020) ด้วย

ตัวเลขผู้ติดเชื้อยังสูงอยู่นี้และสถานการณ์ทั่วโลกก็ยังไม่ดีขึ้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า ยอดนักท่องเที่ยวอาจไม่เป็นไปตามที่องค์การท่องเที่ยวโลกได้คาดการณ์ไว้ แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์ในหลายปีที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทยนั้นถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงทำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการเติบโตค่อนข้างสูง ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของการท่องเที่ยวประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับ GDP รวมของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) รัฐบาลจึงได้มีการจัดทำนโยบายส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวโดยใช้ฐานทางวัฒนธรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนายกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ด้วยการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่แพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก, 2559) เพื่ออนุรักษ์สืบสานและส่งเสริมการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน

ภาคตะวันออกของประเทศไทยมีความสำคัญมากทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน โดยเฉพาะในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ EEC นี้ ก็จะได้รับ การสนับสนุนควบคู่ไปด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ EEC นี้ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม

รวมถึงไม่ค่อยได้รับการพัฒนาให้มีความยั่งยืนเท่าที่ควร ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการขับเคลื่อนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นอาจจะยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนหลายแห่งจึงเป็นไปอย่างช้า ๆ และไม่เกิดเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคตะวันออกและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการผลักดันนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล จึงได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จะช่วยให้นโยบายจากภาครัฐเกิดการขับเคลื่อนและถูกนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีรายได้ต่ำ เช่น จังหวัดนครนายกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่อครัวเรือนในปี พ.ศ. 2560 เพียง 23,555 บาท ซึ่งน้อยที่สุดในภาคตะวันออก แต่จังหวัดนครนายกมีทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน (สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2560) ซึ่งจังหวัดนครนายกก็ได้มีนโยบายในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สอดคล้องกับแผนการพัฒนาจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2561-2565 และหากได้มีการพัฒนาบูรณาการและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับโมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดกับประเทศชาติและประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายกของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปีติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อดูและวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้ เพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้มีการเดินทาง การท่องเที่ยวต้องเป็นการเดินทางที่ทำให้ นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน (Gee & Choy, 2010) โดยแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ที่คงถึงความ เป็นเอกลักษณ์และความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น (McKercher & Cros, 2012) ซึ่งอาจมีรายละเอียดในแต่ละวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่ไม่เหมือนกัน คุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่ง จะต้องไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว หรือมีผลกระทบน้อยที่สุด ต้องรณรงค์ปลูกฝังให้นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดใจ เช่น ด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือบริการอื่น ๆ (Macleod, 2014) 2) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเน้นในเรื่องของการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ (Haven, 2011) ในขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว มีดังนี้ 1) ระดับปัจจัยภายในตัวบุคคล 2) ระดับปัจจัยอิทธิพลจากภายนอก และ 3) ระดับปัจจัยที่มีรากฐานมาจากความต้องการจำเป็นของบุคคล

อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม (Pike, 2008) โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (MacRae, 2013)

เคารพในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้น ๆ และที่สำคัญที่สุดประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงต้องได้รับผลประโยชน์มากที่สุดในการจัดกิจกรรมการ

ท่องเที่ยว และส่วนของนักท่องเที่ยวต้องได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด เช่น เดียวกัน (Fennell, 2009) โดยองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีดังนี้ (MacRae, 2013) ได้แบ่งประเภทองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

2) การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) 3) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 5) บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

McIntosh and Goeldner (1990) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับความต้องการทางกายภาพ วัฒนธรรม ระหว่างบุคคล ด้านสถานภาพและชื่อเสียง หรือความต้องการทางการท่องเที่ยว แต่ Swarbrooke (2002) กล่าวว่า ความต้องการทางด้านสรีระหรือทางกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านสนองอารมณ์ความรู้สึก ด้านสถานภาพ ด้านพัฒนาตนเอง และด้านส่วนบุคคล

โดยปัจจัยกำหนดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ความเจริญทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ของประชาชน ค่าใช้จ่ายการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รสนิยมของประชาชน เวลาว่าง การพัฒนาหรือสร้างแหล่งท่องเที่ยว ฤดูกาล การศึกษา สื่อมวลชน การตลาดท่องเที่ยว และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล (Crompton & McKay, 1997)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบนี้มีความสำคัญและมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และการจัดการ ด้านการท่องเที่ยว การที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการประสานแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ มีการประสานแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในพื้นที่ และมีการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน (Terry, 2009) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความยั่งยืน (Cohen, 2006) การท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญ

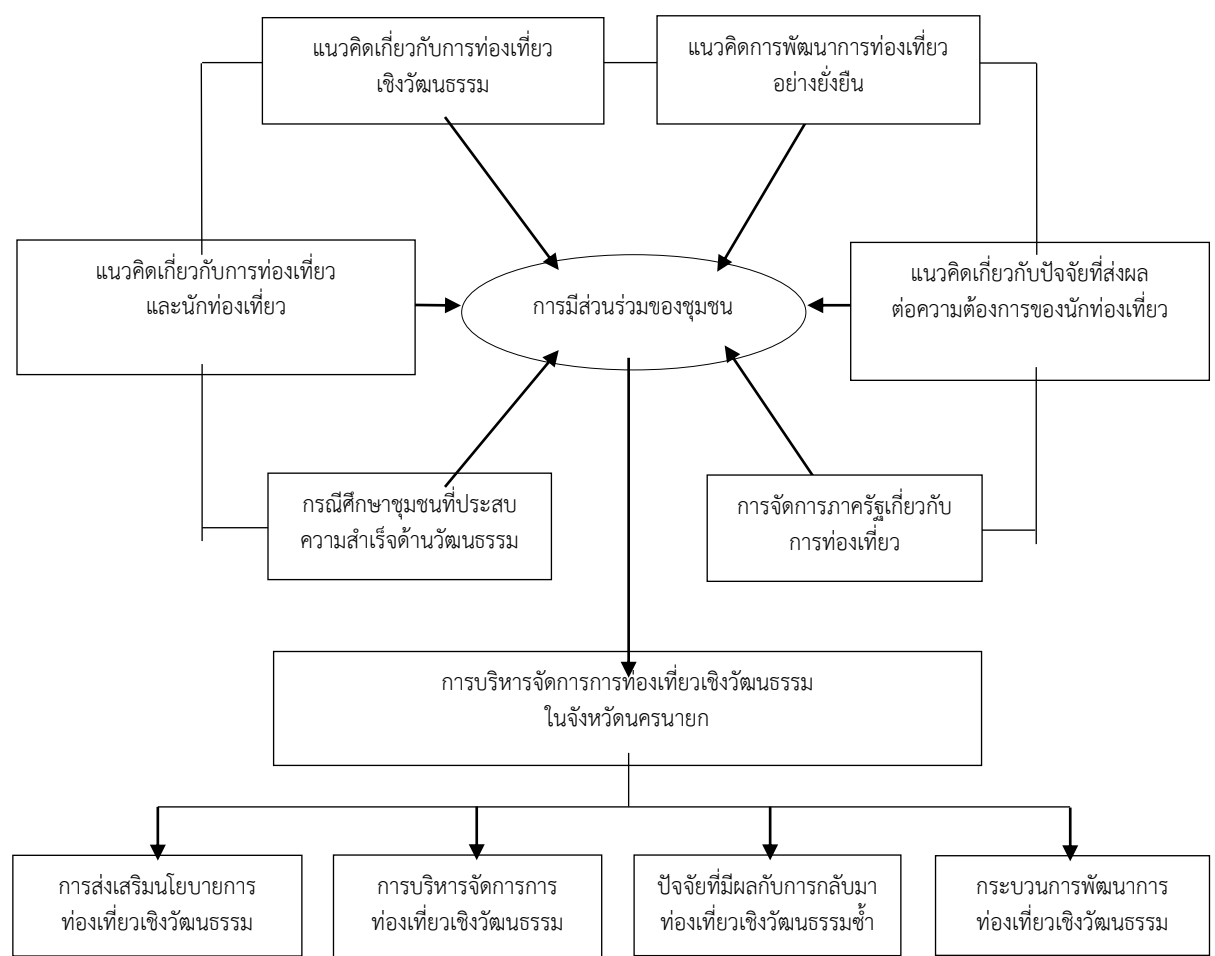
กับการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มแรก ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยประโยชน์ในนี้รวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนหรือการนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ (2550) ที่พบว่า ประเด็นการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนได้ให้ความ สนใจ ที่ จะ เข้า มา มี ส่วน ร่วม ในการวางแผน และร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นหากพื้นที่ใดมีแนวคิดในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงภาคีอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐเกี่ยวกับท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะเน้นไปที่แผนการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งแผนการจัดการด้านการส่งเสริมการตลาดนั้นยังคงนำเสนอจุดแข็งเรื่องการท่องเที่ยววิถีไทยที่มีจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรม

แตกต่างจากประเทศอื่นและเป็นที่ยินยอมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม โดยในส่วนของตลาดต่างประเทศ จะเน้นให้การใช้จ่ายต่อการเดินทางแต่ละครั้งเพิ่มขึ้น ด้วยการจับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ขณะที่ตลาดในประเทศ จะเน้นกระตุ้นคนไทยให้เดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ตั้งเป้าสร้างรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นรายได้ 9.5 แสนล้านบาท และทำให้รายได้รวมของการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้น อยู่ที่ 2.84 ล้านล้านบาท

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย คือ คำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ตัวแทนจาก ททท. สำนักงานนครนายก จำนวน 1 คน ตัวแทนภาครัฐ-กรมพัฒนาชุมชน จำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนที่ต้องการพัฒนา จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 5 คน และผู้บริหารบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จำนวน 5 คน รวม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี Content analysis ผู้วิจัยได้จำแนกการวิเคราะห์ผลแยกตามประเด็นคำถาม และได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดเป็นหัวข้อหลัก (Theme) และ หัวข้อย่อย (Sub-theme) ซึ่งผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแยกตามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย 1 เพื่อศึกษาการส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก จากผลการศึกษา พบว่า การส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก สามารถทำได้โดย

1. กำหนดทิศทางในการส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละชุมชน โดยหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ชุมชนนำเสนอและจัดทำแผนการตลาดหรือการประชาสัมพันธ์ที่สื่ออย่างต่อเนื่อง

2. กำหนดทิศทางในการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงให้กับชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

ทั้งหมด 17 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านการส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายก และกระบวนการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ (Content analysis) สรุปเป็นผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยในชั้นตอนสุดท้าย

3. กำหนดทิศทางในการพัฒนาให้เกิดการต่อยอดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนใหม่

4. กำหนดทิศทางการส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชนและคนในชุมชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5. กำหนดทิศทางการสร้างฐานข้อมูลกลางของวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละชุมชน เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว

6. กำหนดทิศทางการปรับปรุงและพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข้อมูลกลางของวัฒนธรรมและประเพณีโดยใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การสแกน QR code เป็นต้น

7. กำหนดทิศทางการปรับปรุงและพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความทันสมัยและต่อเนื่องบนโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Line, Twitter, Youtube, Tik Tok เป็นต้น

8. กำหนดทิศทางการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบ

สาธารณูปโภคเพื่อสร้างความประทับใจและการยอมรับที่เป็นสากลให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

9. กำหนดทิศทางในการมุ่งสร้างศักยภาพ สร้างความรู้ให้กับคนในชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ทั้งในด้านการบริหารการท่องเที่ยว ทรัพยากรและการให้บริการอย่างมีคุณภาพ

10. กำหนดทิศทางการสร้างแบบแผนการดำเนินงานที่ดีและตัวอย่างของชุมชนที่พัฒนาแล้ว เพื่อให้ชุมชนอื่น ๆ สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติเพื่อไปสู่การพัฒนาที่ประสบความสำเร็จได้

วัตถุประสงค์การวิจัย 2 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายกที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถทำได้โดยการใช้กรรมการที่ปรึกษาที่มาจากส่วนราชการในการบริหารจัดการ ทั้งท่านผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนต่าง ๆ ปตท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยใช้หลักการบริหารเหมือนการบริหารสหกรณ์ในชุมชน มีการสร้างทีมงานเฉพาะเพื่อการบริหารจัดการที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อไปสู่ความยั่งยืน จัดแบ่งหน้าที่อย่างเป็นรูปแบบและชัดเจน เพื่อให้คนทำงานทุกคนเข้าใจ บทบาทและหน้าที่ของตน

วัตถุประสงค์การวิจัย 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายกของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัด

นครนายก คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านทักษะ ความสามารถ การพัฒนา กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถตอบโจทย์นักท่องเที่ยวและเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน การบริหารของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และสร้างการท่องเที่ยวที่เชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกมิติ การวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง การมีผู้นำที่มีความวิสัยทัศน์และมีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนชุมชน และสามารถนำพาชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้

วัตถุประสงค์การวิจัย 4 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก จากผลการศึกษา พบว่า กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก นั้นต้องเริ่มจากหาจุดแข็งจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จากนั้นเป็นการค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนที่พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องแปรผันไปตามยุคสมัย แต่ต้องเน้นการคงสภาพดั้งเดิมของวัฒนธรรมที่โดดเด่นไว้อย่างครบถ้วน ปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนที่เน้นการนำเสนอที่พิกที่เป็นไฮมสเตย์ชูความโดดเด่นเชิงวิถีชีวิตชุมชน วิถีชาวนา ให้นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมได้

อภิปรายผลการวิจัย

การส่งเสริมนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก จะมุ่งเน้นการส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นศูนย์กลางฐานข้อมูลในการเชื่อมโยงและต่อยอดไปสู่คนรุ่นใหม่โดยเกิดจากการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน และคนในชุมชน มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภค มุ่งสร้างศักยภาพให้ชุมชนและสร้างการเรียนรู้ อย่างยั่งยืนและการสร้างแบบแผนการดำเนินงานที่ดี โดยจะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณในการอย่างเพียงพอ เพื่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยและความเชื่อมั่นในแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับ Lee and Back (2003) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการดำเนินงานพัฒนาสภาพชุมชนด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือโครงสร้างพื้นฐานโดยมีการวางแผนการจัดการจากภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอันจะทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรแต่ยังคงไว้ซึ่งสิ่งดึงดูดใจ ทั้งนี้จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายกที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถทำได้โดยมีกรรมการจากส่วนราชการมาช่วยดูแลจัดการร่วมกับภาคเอกชน และประชาชนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน ทั้งการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ทีมงานเฉพาะที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนด้านทักษะและการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน สร้างเส้นทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและ

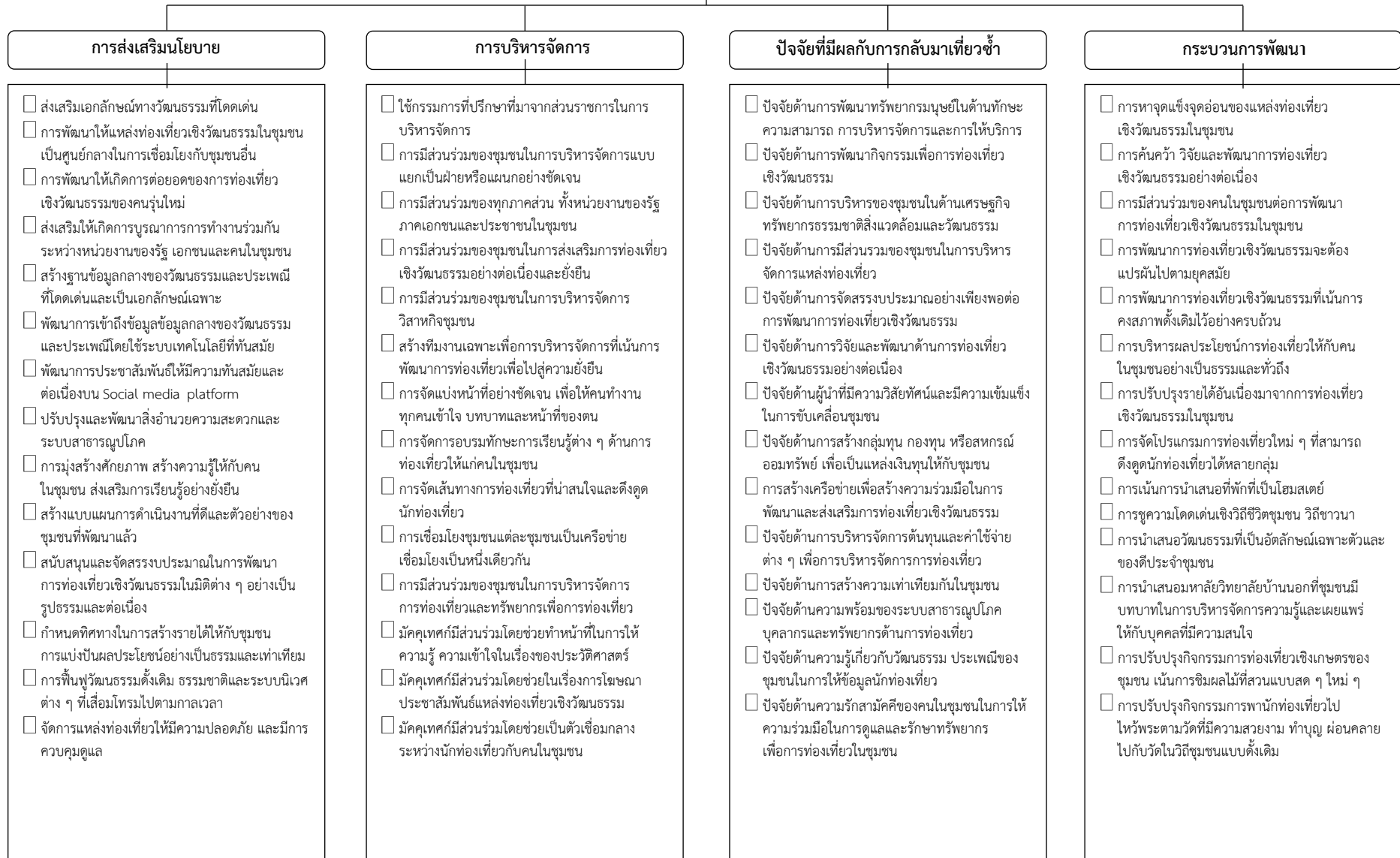
ดึงดูดนักท่องเที่ยวเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่ายเดียวกัน บริหารจัดการทรัพยากรและการผลิตสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประวัติศาสตร์กับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ CREMA (2010) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ที่ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนต่อประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ ยังต้องปรึกษารัฐบาลหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งแก้ปัญหาและลดข้อแย้งให้ผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดนครนายก ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ประกอบด้วย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบสาธารณูปโภค กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเท่าเทียม การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การสร้างกลุ่มทุน กองทุน หรือสหกรณ์ ออมทรัพย์ การวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง มีผู้นำที่มีความวิสัยทัศน์และมีความเข้มแข็ง และการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกันด้วยความสามัคคีของคนในชุมชน สอดคล้องกับ Global Sustainable Tourism Council (2015) ที่มองว่าการกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การปรับเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยคุณค่าที่สำคัญ ควรคำนึงถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าของมรดกทาง

วัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านสังคม คือ ความเสมอภาคควรมีให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบจากการพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ควรวิเคราะห์ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ การสร้างงาน การกระจายรายได้ ในท้องถิ่น เป็นต้น

กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดนครนายก ทำได้โดยการหาจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ผ่านการค้นคว้า และวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน แต่เน้นการคงสภาพของวัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ไว้เช่นเดิมซึ่งผลประโยชน์ที่มาจากรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการจัดสรรอย่างเป็นธรรมให้กับคนในชุมชน ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม เน้นการนำเสนอที่พิกที่เป็นโฮมสเตย์และชูความโดดเด่นเชิงวิถีชีวิตชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว และเผยแพร่ให้กับบุคคลที่มีความสนใจ สอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560) กล่าวว่า นโยบายการจัดการภาครัฐจะเน้นไปที่แผนการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งยังคงนำเสนอจุดแข็งเรื่อง การท่องเที่ยววิถีไทยที่มีจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรม และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิม Lee and Back (2003) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสมมีกระบวนการจัดการอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดที่มีรายได้น้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ภาพที่ 2 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครนายก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรช่วยเหลือชุมชนโดยเสริมสร้างศักยภาพด้านทักษะความรู้ด้านการบริหารและการบริการการท่องเที่ยว รวมถึงการให้ความรู้ด้านการผลิตสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวให้สูงขึ้น และสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

2. จากการศึกษาพบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดีและต่อเนื่องจึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่สำคัญในแต่ละพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนไม่ได้รับรู้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งก็อาจทำให้เสียโอกาสในการท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาทักษะและความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์และการทำ

ตลาดเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพผ่านทางระบบ Social media ในปัจจุบัน จะช่วยให้ชุมชนสามารถที่สร้าง Content ด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และสามารถนำเสนอสิ่งเหล่านั้นออกสู่สังคมได้อย่างรวดเร็วและกว้างไกลมากขึ้น

3. จากการศึกษาพบว่า คนในชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มากพอที่จะถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นไปสู่นักท่องเที่ยวได้ จึงอาจทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนอาจได้รับข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่คลาดเคลื่อนหรืออาจไม่ถูกต้องทั้งหมด ดังนั้น ชุมชนควรที่จะต้องมีการฝึกฝนเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีในชุมชนของตนอย่างถูกต้อง เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นได้ทำหน้าที่สืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน และถ่ายทอดต่อไปยังนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมได้อย่างถูกต้องที่สุดได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งถัดไปนั้น ผู้วิจัยควรที่จะเน้นการศึกษาไปที่ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพราะจากการศึกษาพบว่า ชุมชนหลายแห่งมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการให้บริการการท่องเที่ยวมากมา แต่ความพร้อมของการท่องเที่ยว อย่างเช่น ความพร้อมด้านบุคลากรด้านการให้บริการท่องเที่ยว ที่ยังขาดความรู้

ทักษะด้านการบริการ รวมไปถึงความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่จะถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง ดังนั้น การศึกษาด้านการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในครั้งถัดไป ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ชุมชนใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มว่าจะมากขึ้นภายหลังวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้หมดสิ้นไป

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *ททท. คาดรายได้เที่ยวไทยปี 64 เลวร้ายสุดวูบเหลือ 6.75 แสนล้าน*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/892768>.

ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. (2550). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การศึกษา การท่องเที่ยวทางน้ำชุมชนริมคลองตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก. (2559). *รายงานสถานการณ์และแนวโน้มธุรกิจอุตสาหกรรมประจำไตรมาส 4 และแนวโน้มปี 2560*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก.

สำนักงานจังหวัดนครนายก (2560). *รายการข้อมูลสถิติทางการ ด้านเศรษฐกิจ: ท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2563 เข้าถึงได้จาก <https://ww2.nakhonnayok.go.th/travel>

Cohen, S. (2006). *Public ethics and public entrepreneurship*. Retrieved August 10, 2018 from <http://www.columbia.edu/~sc32/Public Ethics.html>

CREMA. (2010). *What determines the world heritage list? An econometric analysis*. Zurich: Center for Research in Economics, Management, the University of Zurich Arts.

Crompton, J. L., & McKay, S. L. (1997). Motives of visitors attending festival events. *Annals of Tourism Research*, 24(2). 425-439.

Fennell, C. (2009). *Ecotourism: An introduction* (3rd ed.). New York: Routledge.

Gee, C. Y., & Choy, J. L. (2010). *The travel industry*. New York: Van Nostrand.

Global Sustainable Tourism Council. (2015). *PATA and the global sustainable tourism council to conduct sustainable tourism training*. Bangkok: PATA Engagement Hub.

Haven, E. (2011). Delivering Quality Experiences for Sustainable Tourism Development: Harnessing a Sense of Place in Monmouth shire. In M. Morgan, P. Lugosi & J. R. B. Ritchie (Eds.), *The Tourism and Leisure Experienced: Consumer and Managerial Perspectives* (pp. 163-181). Bristol: Channel View Publications.

Lee, C. K., & Back, K. J. (2003). Pre and post casino impact of resident's perception. *Annals of Tourism Research*, 30(4), 868-885.

Macleod, D. (2014). *Tourism, globalization and cultural change: An island community perspectives*. Clevedon: Channel View Publication.

MacRae, G. (2013). *Culture tourism impacts, planning and management*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

McIntosh, R. W., & Goeldner, C. R. (1990). *Tourism: Principles Practices Philosophies* (5th ed.). New York: John Wiley & Son.

McKercher, B., & Cross, H. (2012). *Cultural tourism: The partnership between tourism and cultural heritage management*. New York: The Haworth Hospitality Press.

Pike, S. (2008). Resident support for culture tourism development. *Annals of Sustainable Tourism Research*, 17, 586-599.

Swarbrooke, J. (2002). *The development and management of visitor attractions* (2nd ed.). Oxford: Butterworth-Heinemann.

Terry, L. (2009). Administrative leadership, neo-managerialism, and the public management movement. *Public Administration Review*, 58, 194-200.

The World Tourism Organization [UNWTO]. (2018). *UNWTO tourism highlights, 2018 edition*. Madrid: United Nations World Tourism Organization.

World Health Organization [WHO]. (2020). *Timeline: WHO's COVID-19 response*. Retrieved October 16, 2020 from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>